

NÉPNEVELŐ

A KATHOLIKUS TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden vasárnap. — Előfizetési ára egész évre 8 korona, félévre 4 korona, egyes szám ára 30 fillér. — Szerkesztőség: Budapest, Szentkirályi-utca 28. szám. — Telefon: 52—31. — Kéziratokat nem küldünk vissza.

SZERKESZTŐ:
EMBER KÁROLY
SEGÉDSZERKESZTŐ:
WOHLMUTH ERNŐ
KIADÓTULAJDONOS:
SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

Megkapja e lapot minden katolikus népoktatási intézet egy példányban ingyen. Ily kérelmek az egyházmegyei főtanfelügyelőség útján intézendők a Szent-István-Társulat igazgatóságához, Budapest, Szentkirályi-utca 28.

A katolikus tevékenység belső biztosítékairól és erőforrásairól.

Csernoch János dr. hercegprímás beszéde a Szent-István-Társulat LX. jubiláris közgyűlésén.

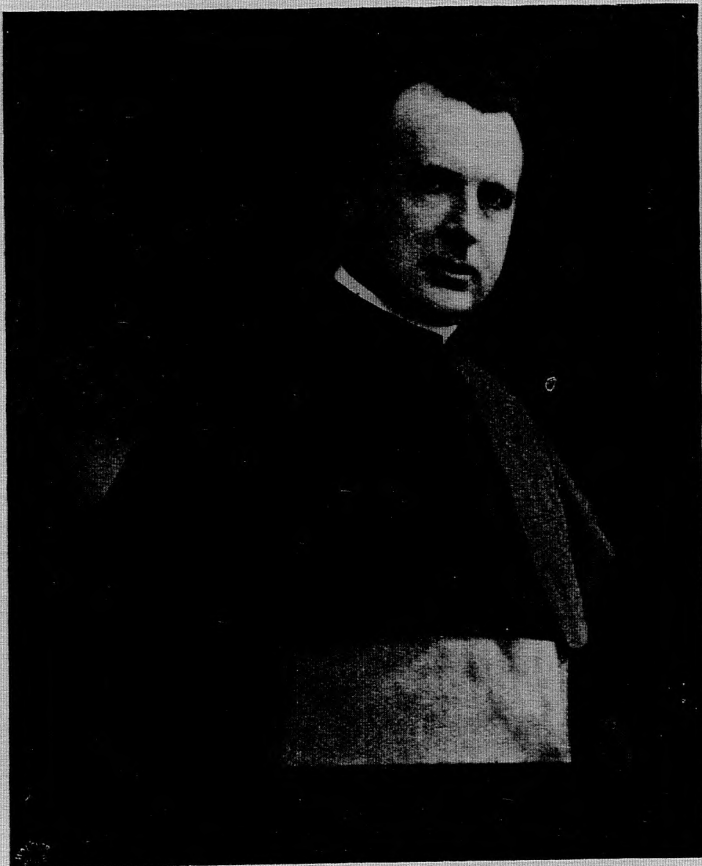
A Szent-István-Társulat tavalyi közgyűlésén a dolgozó katolikusok egységét sürgettem, mert a már megindult munka katolikus voltát és sikerét külsőleg az egység biztosítja. Szavaim nem maradtak hatás nélkül. Nagy országos mozgalmak vezetői a mult évben őszintén keresték a megértés és együttműködés útjait. A jó Isten, aki bennük a szándékot érlelte, munkálja a véghezvitelt is. (Fil. 2, 13.)

Most a katolikus munka, a tevékenység, különösen a kitarítás és a zajtalan részletmunka belső biztosítékairól és erőforrásairól akarok szólni. A modern gondolkozók az idegen táborból, sőt a katolikusok sorából is azok, akik saját egyházukat nem jól ismerik, a katolikus vallást erőtelen és tehetetlenségének öntudatában élő emberek életfelfogásának tartják, akik fáradtak és

bizalmatlanok. (Eucken, Die Lebensanschauungen der grossen Denker. 7. Auflage, 261.) Szerintük a katolicizmus az élet súlypontját ebből a világból kiemelte és a másvilágba helyezte. Minden erőt a végső cél uralmába hajtott; inkább a tartózkodás, az önmagába vonulás, az önmegtagadás, az alázatosság erejeit hangsúlyozza s ezzel az emberek munkakedvét és munkaképességét megbénítja, a lüktető erőket lefogyja, az érvényesülés útjait eltorlaszolja. A katolikus egyház legjobb és legmélyebb szellemei merev szemlélődésbe sülyed-

nek. Gondolataikba, elmékedéseikbe temetkeznek s a magány csendjéből üres kritikával kísérik a világ folyását, amelyet már nem Krisztus lelke éltet. Akik beleállanak a munkába, azok sem biznak saját erőfeszítéseikben, hanem gyöngé megadással várják az áldást felelőről. Hiányzik belőlük asikerhez szükséges vaszorgalom, a kérelhetetlen akarat, a legkisebb részletre is kiterjedő aprólékos figyelem és a cél előtt meg nem pihenő kitarítás.

A vádnak az a része, mely az állapotokért a katolikus vallást teszi felelőssé, ha-

Erdősi Károly, a Szent-István-Társulat vezérigazgatója.

tározottan igaztalan és hamis. De hogy a vadnak tárgyat kepező tények részben fennállanak, azt kar volna tagadni. Találkoztak olyan katolikusok, sőt ma is találkoznak, akik a lelki tökéletességet félreértik s rossz úton keresik. Azt hiszik, hogy a keresztény tökéletesség terméketlen lelki álom, tétlen szemlélődés és lelki örömöknek passiv átélézése, megtapasztalása. Ennek a hitnek mindig nagy vonzóereje volt és lesz, mert szépen elpafasztolja a restséget és hizeleg a kevelységnek. Elszédíti az embereket a hit, hogy ily könnyelmes úton haghathak föl a lelki magaslatokra, ahova mások, akik a titkot nem ismerik, rengeteg fáradsággal sem jutnak el. Megtévesztő egy irány, mint akár a görög stoicizmus, amely fölényes öntelgyűlttségben tetszeleg s kártékony, mint a pessimizmus, amely szerint a legfőbb lelki tevékenység öntudatlan álom és kabultság, vagy akár a buddhizmus, a nirvana tana, amely nemcsak a lélek elaltatását, hanem annak felszívódását, megsemmisülését óhajtja.

Akik így fogják fel a katolikus életideált, azok természetesen érzéketlenek minden magán és köztevékenység iránt s a kulturális munka minden kínját, könnyét és izzadását szármalmas mosollyal figyelik. Csakhogy ez a felfogás éppen a valódi katolicizmustól áll a legtávolabb. Mint csemeszaru került és kerül most is a hamis bölcselők követőinek révén az egyházba, ahonnan azt a hivatalos tanítók mindig a leghatározottabb gesztussal kiutasítják.

A katolikus életideál éppen nem a quietizmus, a nyugalom, az álom és a kabultság, nem a görög önmegelégedettség s még kevésbé a terméketlen kritika, nem a tehetetlen lemondás és a nirvanába kívánczolás, hanem az ember összes tehetségeinek harmonikus foglalkoztatása, a folytonos tevékenység, az aktivizmus, a munka; a tökéletlenség öntudata, a szüntelen haladás és tökéletesedés vágya; a folytonos sikereknek és az örökéletnek reménye.

A katolikus misztika ajánlja ugyan a világtól való elvonulást, az önmagábatérést. De nem azért, hogy a lélek pihenjen és nyugodjék, hanem hogy a körülötte honoló nagy esendben annál inkább összeszedhesse minden erejét és azokkal a nagy gondolatokkal foglalkozzék, amelyek világgosságot, bizalmat és erőt hoznak neki s Istennel beszéljen, aki a magányban szól hozzá. Illés prófeta nem a földrengésben, sem a tűzben, hanem a lágy szellő susogásában hallotta az Urat. (4. Kir. 19. 12.)

Az imádság idején éberebb és tevékenyebb a lélek, mint más munka alatt. S ha már a bölcselő, a tudós is a esendet keresi munkájában, annál jobban keresi az imádkozó, aki nagyobb munkát végez, mint bármely bölcselő, mert nemcsak fogalomelvonás, itélet és következtetés az imádság, hanem az akarat edzése, az érzések nemesítése, az összes lelki erők lazás tevékenysége, az egész embernek átadása és föl-emelkedése Istenhez. Amint mindenki elismeri,

hogy a bölcselkedés munka és a nevelés is munka, sőt a legszükségesebb és alapvető munka: úgy az imádság, amely bölcselkedés és önmagunknak megnevelése az Isten kegyelmeinek útmutatása és segítségével, a legnagyobb és leghasznosabb munka. A filozófia száraz igazságokat tárgyal, a tudományos pedagógiai tapasztalatok alapján szoktat, de életerőt a javuláshoz, a jellemképzéshez szükséges lelki erőt egyik sem adhatja. Az imádság eleven igazsággal, a veritas et vitával foglalkozik és az Isten végtelen szeretetének áramánál megtölti lelkét mint valami akkumulátort az erények bőségével, a jócselekedetekre hajlandósággal és készséggel, vagyis a szükséges erővel. Hasonlíthatatlanul magasabb és értékesebb tehát az imádság, mint bármely más szellemi tevékenység, mert az egyúttal erőgyűjtés más munkára.

A katolikus egyház tanítása szerint a jó imádság próbaköve a tett — az élet. A terméketlen imádság haszontalan. Aki imádság után nem szorgalmasabb, tetterősebb és aldozatkezebb, az rosszul imádkozott. Aki az imádságban szellemes sugalmazásokat, látomásokat és elragadtatásokat keres, az csalódik, mert abban erőt kell keresni szenvedéyeink és rossz szokásaink ellen, erőt szenvedéseink elviselésére és kötelességeink teljesítésére. Amint a hit escelekedetek nélkül holt, úgy az imádság erénygyakorlatok nélkül üres érzélgés és időfeesérlés. Az apostol szavai szerint az ájtatosság mindenre hasznos, ígérete lévén a jelen és jövő élet felől. (1. Tim. 4. 8.)

Tévednek tehát azok, akik azt hiszik, hogy a bensőséges élet csak a másvilagra készít elő, de a jelen élet számára semmi hasznót nem hoz. A kultúra első előfutarái, akik őserdőket vágta ki és mocsarakat szárítottak ki, utakat készítettek és a földet művelés alá vették, lelkük bensőségéből merítették a hálátlan munkához az erőt. S ugyanebből a forrásból merítenek ma is a békés szenvedők, a megelégedett munkások, a kibeszélhetetlen keserűségek között is hűséges hitvesek, az elhagyatott, magános esceledek és az életerőt panaszzó nélkül elemészto irgalmas néne. Ha elvinnék ezektől a bensőséges lelki élet gazdagságát, akkor megrabolták erejüknek titkát, akkor ezek eldobják majd maguktól a munkát, kerülnek az áldozatot és türelmüknek látszólag végtelen fonala megszakad.

Az egyház szentjei, akik naponkint hosszú órákon át imádkoztak, annyi időt találtak a munkára, hogy csodálattal állunk meg bámulatos tevékenységük eredményei előtt. Ki merné mondani, hogy egy szent Bernát, aquinói Tamás vagy Bonaventura nem dolgozott annyit, mint bármely kortársa? Ha írásaik nagy foliánsait tekintjük, alig hisszük, hogy ezek még számtalan fárasztó utat tettek, levelekkel az egész világot irányították, szónoklatokat tartottak a legkülönbözőbb helyeken, tanítottak s még naponkint igen sokat imádkoztak. Munkájukat csak

úgy értj
mélység
kori ker
téseink,
kor gye
hogy a
állandó
ott a le
nak. (A
élet súly
a másvil
hajtása
nem új
lágba. A
egyház

Nem a
ebből a
egyház
tudatáb
életnek
az élete
hányást
tettere v
minél kí
annál na
toteles n
S a kath
élet bol
amely a
resztette
senki ak
Nemcsak
ház, han
el is ér
beleolt n
kadatlan
vezet.

Az eg
teti s a
mert ő
tus; az
nem áll
erő, a
marad é
folyik m
vagyunk

Minde
folyamol
minden
házban
oszt szét
hogy ez
nevel? S
ha min
feszülése
magát?
vözítő sz
biztatást
Ismétli
ben a sz
nak lefel
és az eg

ügy értjük meg, ha ismerjük az imádságos lélek mélységeiből fakadó erőket. Az ókori és középkori kereszténység remetéi, a mi buzgó szerzeteseink, akik ellen annyi kifogása van a modern kor gyermekének, azt tanították és tanítják, hogy a lelki tökéletesedés lehetetlen a szellem állandó foglalkoztatása nélkül s hogy elsorvad ott a lelki és szerzetesi élet, ahol nem dolgoznak. (Augustin. De op. Monach. 30, 38.) Az élet súlypontjának áthelyezése ebből a világból a másvilágba s az erőknek a végcél szolgálatába hajtása nem volt az emberiség elerőtlenítése, hanem új és végtelen erőknek bekapcsolása a világba. Az örök élet, a halhatatlanság hite volt az egyház alapítása előtt is a tetterő kútforrása.

Nem az egyház emelte ki az élet súlypontját ebből a világból, hanem maga a Teremtő. Az egyház csak jobban belevitte az emberiség köztudatába az örök életre való hivatást és a földi életnek ideiglenes érdemszerző voltát. Ő hajtotta az életet a végcél szolgálatába. Ezt a szemrehányást szívesen vállalja az egyház, mert erre a tetterre valóban büszke lehet. Minél főnségesebb, minél kívánatosabb célt tűzünk ki valaki előtt, annál nagyobb munkára serkentjük. Már Aristoteles mondja, hogy a végcél az első mozgató. S a katolikus egyház által kítűzött cél: az örök élet boldogsága a leghatalmasabb mozgatóerő, amely a szunnyadó potenciákat mindj fölébresztette és működésbe hozta. Soha nem tudott senki akkora motivumot a világba beállítani. Nemcsak a nagy végcél állította élénk az egyház, hanem ő maga jótáll mellettünk, hogy a célt el is érhetjük. Magához kapcsol, saját életébe beleolt minket s megindítja bennünk azt a szakadatlan élettevékenységet, amely célunkhoz vezet.

Az egyház élő szervezet, amely önmagát életeti s a halálnak csiráját nem hordja magában, mert ő az időben és a térben továbbélő Krisztus; az Istennek soha nem pihenő, soha meg nem álló üdvözítő tevékenysége. A fölülről jövő erő, a Szentlélek, szállt le az egyházra, nála marad és dolgozik benne. S ez a munka mind folyik mibennünk is, ha az egyház élő tagjai vagyunk.

Minden mozgás a világon: a csillagok járása, a folyamok árama, a szívnek lüktetése, az életnek minden titka attól az Alkotótól van, aki az egyházban él s akit az egyház mint az élet kenyerét oszt szét az ő híveinek. Ki merné mégis állítani, hogy ez az egyház gyöngye és erőtlenségem nemzedéket nevel? S ki merné magát katolikusnak vallani, ha minden idegében nem érezné a munkaerő feszülését, ha fáradtak és bizalmatlannak érezné magát? Az egyház szakadatlanul ismétli az Üdvözítő szavait: Menjete az egész világra! s a biztatást: Ne féljete, én meggyőztem a világot! Ismétli az evangéliumnak tanításait, amelyekben a szociális és kulturális munka alapjai vannak lefektetve, amelyek tele vannak a szabadság és az egyéni önérték magasztalásával, a nagy-

lelkűség és a bátorság ajánlásával. Ha akadnak a katolikusok között gyáva, meghunyászkodó, önmagukkal tehetetlen lelkek, ezek nem az egyház kebelén szívták az anyatejet.

Igaz, az egyház nagyon hangsúlyozza az alázatosságot és az önmegtagadás erőnyeit. De aki ezeket az erőnyeket a munkaképesség lefokozásának vagy az érvényesülés akadályainak tartja, nem ismeri azok valódi lényegét. Az alázatosság nem más, mint a helyes önismeret. Annak a bevallása, hogy önmagunktól gyöngék, törékenyek, tehetetlenek vagyunk, de az Isten kegyelméből annál nagyobb a mi méltóságunk s mindent megtehetünk abban, aki minket megerősít. Azért nem önmagunk erejébe vetjük bizalmunkat, hanem az isteni mindenhatóságba.

Az alázatosság nem kizárólag passív erőny, hanem aktív is. Megment a családoktól s az Istenbe vetett bizalmával szinte leküzdhetetlenné teszi az embert. Az alázatos lelkeket a despotizmus nem tudta szolgálatba hajtani; ezek védelmezték meg legsikeresebben a szabadságot.

Az alázatosság nevelte a legnagyobb jellemeket. Az tette széppé, kedvessé és vonzóvá a társadalmi életet. Az önmegtagadás a férfias önuralomnak és a mások fölött való uralkodásnak iskolája. Az erősek és önálló erőnye, a jogok szabad élvezetének biztosítója és a társadalmi rend alapja. Ezek az erőnyek a katolikus egyház legszebb ékességei, amelyek inkább megnyitották az érvényesülés útjait s legkevésbé sem torlaszolták el azokat.

Különös merészség, hogy épen azok vádolják a katolikus egyházat gyöngeségről és mozdulatlanságról, akik egyetlen új célt nem tudtak az ember elé állítani, sőt épen a céltalanságot prédikálják és a lelkeket semmivel sem tudják táplálni és erősíteni. Szinte fölháborító, hogy azok vetnek az egyház szemére életuntságot és kulturbénaságot, akik a pessimizmuson át a buddhizmusig jutottak, amelynek fődogmája, hogy minden rossznak forrása a tett.

Vagy talán azt hiszi a hitetlen bölcsélet, hogy az ösztönök fölszabadításával, az erkölcsi világrend megdöntésével sikerül neki a tettek új erőforrásait megnyitni és lüktetőbb kulturmunkát megindítani? Bizonyára ez a hite a monizmusnak, amikor nyíltan az állatnak erkölcsét hirdeti, amely szerint minden ösztönös cselekvés jócselekedet. (Dr. Horn-effer a monisták hamburgi kongresszusán 1911.) De az ösztönök vad játékából nem lehet következetes célszerű kulturmunkát levezetni. Hiszen a nagy célok megvalósításához nagy igazságok s az ösztönöket megfékező nagy erők szükségesek. S hol volnának az igazságok, ha körülöttünk minden csak relatív értékű, ha tisztán az ösztönökből fakadó akarat, a Wille zur Kraft, ez a szeszélyes erő, az emberiségnek lendítőkereke? Hogyan nevelődne a jellemek, ha nincsenek elvek, amelyeken a jellemnek állandósága nyugszik; ha nincsen az akaratnak sza-

badsága, hanem a materia kényszere és az ösztönök zsarnoksága kormányozza az embert? Voltak már idők, amikor a szenvedélyek ragadtak magukhoz az uralmat, de ezek az idők nem alkottak semmit. Egyik napnak eredményét lerombolta a másik. Marat, a francia forradalmár mondja: Ijesztő hibája az embernek, hogy a fölbuzdulása csak napokig tart. Azután következik az elernyedés, majd újabb föllángolás, de a multnak alkotásai ellen.

Akik az embert elszakítják az örök alapoktól s tetterejét és tevékenységét szekularizálják, azok elgyöngítik és aó állandóságától megfosztják azt. Akiknek a forradalmi kitérések és a történelem démoni erősségei imponálnak, azokat kijözaníthatná a mulandóság hamuja, amely minden vulkáni kitérés pusztító munkáját befödte.

A szenvedély munkája volt Lucifer lázadása. S azt mondja róla az Úr: Lattam a sátánt, mint villamot az égből leesni. (Luk. 10. 18.) Egy villámfénynek pillanatnyi föllobbanása az ösztönnek a tette. A nyomában sötétség, kín és szenvedés következik.

A katolikus egyháznak az ilyen tetterő és tevékenység soha nem imponált. Az emberi indulatoknál, a világ változó benyomásainál sokkal mélyebbre veté horgonyát. Az örökkévalóság mélységeiből szívja a tetterőt. Onnan, ahol minden biztos, erős és állandó. Igazságokat hoz föl, örök és változatlan elveket. Biztos kézzel meghatározza a tevékenység célját s azután kiadja a jelszót a munkára, a céltudatos, ernyedetlen, kitartó munkára. Mindenkinél teljes szabadságot biztosít s mindenkinél kezébe leteszi a saját sorsát. A munkához erőt ad ugyanabból a forrásból, amelyből ő merit: az Isten kegyelmeinek forrásából azzal az ígérettel, hogy e segítséggel minden ember elérheti a célját, de közre kell működnie e kegyelemmel, dolgoznia, fáradnia kell. Hol van a világon világnézet, amely annyira hangsúlyozza a tettet, a munkát, az önérvényesülést, mint épen a katolicizmus? Az egyháznak isteni alapítója mondja: Az én Atyám mindezeidig munkálkodik s én is munkálkodom. (Jan. 5. 17.) A katolikus teológusok szerint az Isten actus purus, tiszta tett, csupa cselekvés. Mindenek kezdete a tett. Im Anfang war die Tat. Ebből származik minden jó. S az Úr Jézus, aki folyton munkálkodik, aki maga az actus purus, elfeti az egyházat az idők végezetéig. Az egyházat a Lélek hajtja a folytonos cselekvésre s ugyanaz a Lélek hajt mindenkit, aki az egyházzal közösségben él. Az egyháznak minden élő tagja elmondhatja magáról az apostollal: Élek én, de már nem én, hanem Krisztus él énbennem. (Gal. 2, 20.) Ez a tudat szinte a végtelenségig fokozza bennünk a munkakerőt, a bátorságot, a kitartást és a bizalmat. Sőt ez a tudat biztosítja egyedül a katolikus munkának a sikerét és áldását.

Ha mégis van panaszunk a katolikusok

kevés munkakedve és kitartása ellen, ha a katolikus akcióhoz mégis aránylag kevés igaz tetterős férfiút tudunk megszerezni: ennek oka, hogy a magyar katolikusok nagy részében épen a katolikus élettartalom, a kegyelmi közösség hiányzik. Azért nem tudjuk a mai generációval a katolikus egyház életterejét kellőleg bemutatni s azért szeretünk a multakra hivatkozni. Úgy vagyunk, mint az a nólai ember, aki a temetőben kereste az igazi nólaiakat. Mikor a római szenátus követe megérkezett Nólába, megkérte vendégbarátját, hogy hívja össze a nólai férfiakat tanácskozásra. A vendégbarát kiment a temetőbe s nagyszóval hívta a férfiakat. Világos, hogy senki sem jelentkezett. Másodszor is kiment és megismételte a hívást — eredmény nélkül. Erre a római követ is elkísérte vendégbarátját, hogy megértse a nólaiak vonakodásának okát. Nagyon csodálkozott, mikor vendégbarátja a temetőbe kalauzolta s azt mondta: itt nyugosznak a mi férfaink, a mostani nemzedéknek nincsenek férfiai, különben nem volnának a rómaiak rabigája alatt. Az egyház is sokszor a martirok sírjához zárandokol, mikor az egyház hatalmas életterejét akarja a világ előtt bizonyítani vagy a nehéz küzdelmekre hasztalan hívja az élő férfiakat. De sohasem teszi azt a nólai ember reménytelenségével. Az egyház tudja, hogy a vértanú és hitvalló nagy ősök sírjai fölött lebegő szellem nem merő emlékezet, hanem élő szellem, amely az élő nemzedéket ismét férfiakká nevelheti. Ha azért az egyház többször megismételi hívását férfiak után, az ősök eleven szelleme az élő férfiak seregét fogja köréje csoportosítani.

Az egyház hívja, szólítja a férfiakat, mert újabban tapasztalja, hogy egyes katolikus akciók nagy nyilvánossággal és sok beszéd között megindulnak, a nyilvános gyűlések alatt a sikert már biztosra vesszük, de amint a csendes részletmunka, a zajtalan és áldásos végrehajtás következik, a munkatársak száma mindinkább kevesbedik, a munkások szívéből a buzgóság mindjobban kihál. Mikor elkövetkezik ismét a nyilvános szereplés, megint sokan jönnek össze és csodálattal állapítják meg, hogy a nagy érdeklődés dacára az eredmény oly kevés. Újra fogadkoznak és szónokolnak, de amint szétválnak, a munka ismét megakad, mert nincs végrehajtóerő, nincs elég hétköznapi munkás, vagy ha úgy tetszik, nincs elég igazán katolikus munkás, aki mindenkor a saját ügykörében teljesítene kötelességét.

Ide katolikus férfiak kellene, akik a katolikus ügyért folyó munkában nem szorulnak külső biztatásra, külső elismerésre, görögtűzre vagy tömeghatásra. Akik az erőt a saját lelkükből meritik, amelyben a cselekvő Krisztus lakik. Az a Krisztus, aki cselekedett és tanított, aki harminc éven át a názareti magányban dolgozott. Az egyház hívja a férfiakat. Nem azért, hogy azok ereje őt védelmezze, hanem hogy

saját erőt
igazi je
állítás
mal.
ben. S
sára na

Miko
a mi ka
és irod
nehézsé
minden
a fő, az
séges,
munkat
tották,
lan erő
hatás i
ményes
katoli
lelkük
a világ
naponk
ki-ki a
Az oltá
erő. Ak
erejét,
megvár
biztosít
termék
matlan
gatni t
munká
bizalom
aktív e

Ezek
illetéke
tetésér
meg te
dekáim
erejük,
fogadj
kájuk
őhajtas
marak
őket a
egyházi
munká
a külfö
irányul
ról, a
integrá
sajnal
lene kö
kritika
működ
zánk k
annyir
junk r
dással.
désék
tisztáz
egy-eg

saját erejét beléjük öntse s így a világba ismét igazi jellemeket, nagy férfiakat, kulturhősöket állítson, tele akarattal, kitartással és bizalommal. Ilyen hősök fekszenek az egyház temetőiben. S ilyeneknek kell jönniök az egyház hívására nagy számmal a már meglevők mellé.

Mikor most elérkezett az ideje annak, hogy a mi katolikus mozgalmainkat: a tudományos és irodalmi, társadalmi akciónkat a kezdés nehézségei után biztos alapokra helyezzük, minden megrázkódtatás ellen megóvjuk és ami a fő, azok sikerét biztosítsuk, feltétlenül szükséges, hogy katolikus ügyeink irányítói és munkatársai olyanok legyenek, akik bebizonyították, hogy kegyelmes lelkükben kiapadhatatlan erőforrás van. Híveket és tagokat a külső hatás is az egyházhoz vonzhat, de akik eredményes munkát akarnak végezni, azoknak egész katolikusoknak kell lenniök, akiket a saját lelkük táplál. Az egyház az oltártól küldi híveit a világba a cselekvésre. Ite, missa est, ismétli naponként napkelettől napnyugatig. Menjetek, ki-ki a maga hivatása körébe és dolgozzatok. Az oltártól szól a küldetés s az oltártól jön az erő. Akik magukkal viszik az élet kenyerének erejét, azokban megbizik az egyház. Ezekben megvannak a katolikus tevékenység belső biztosítékai és erőforrásai. Ezek nem lesznek terméketlen álmódzó, nem gyöngé, bizalmatlan, gyámoltalan emberek, akik csak jajgatni tudnak, hanem erőtől duzzadó, jókedvű munkások soha nem csüggedő reménnyel és bizalommal, igazi katolikus munkások, az aktív egyház buzgó gyermekei.

Ezek a munka hevében tévedhetnek s az illetékes egyházi tekintélyek szerető figyelmeztetésére rászorulhatnak, de sohasem érdemlik meg testvéreik kiméletlen kritikáját és szándékainak félremagyarázását. Mindig van annyi erejük, hogy az egyháznak anyai intéseit megfogadják s ezekben az intésekben inkább munkájuk megbecsülését és igaz sikereiknek hő óhaját látják. Ám a testvéreknek marakodó akadékoskodása könnyen leszorítja őket az aktivitás teréről s így megfosztja az egyházat sokszor a legértékesebb szellemek munkájától. Ujabb időben fájó szívvel látjuk a külföldön a legtevékenyebb katolikusok ellen irányuló kritika pusztításait épen olyan oldalról, ahol magukat még katolikusabbaknak, integrális katolikusoknak tartották. Végtelenül sajnálnám, ha egyes szomorú jelekből azt kellene következtetnem, hogy az integrálkatolikus kritika hazánkban is megkezdene bénító, negatív működését. Komolyan kell figyelemztetnem hazánk katolikusait, hogy becsüljék meg amúgyis annyira kevés katolikus munkásainkat és álljunk melléjük őszinte, igaz lélekkel és lelkesezéssel. Ha vannak hibáik vagy gyanús kikezdek: iparkodjunk a dolgot magunk között tisztázni és elintézni. De ne kapaszkodjunk egy-egy rosszul megválasztott szóba vagy sze-

rencsétlen kifejezésbe, hanem nézzük a katolikus tevékenységnek igazi kritériumait: a munkások bensőséges katolikus életét, jószándékát és munkájuknak egészséges gyümölcseit.

Nem azok az integrális katolikusok, akik a csendes háttérben felelőség nélkül a kritika szuró fulánkjával lesik a küzdőket, hogy egy megfontolatlan mozdulatnál rögtön megsebezék őket, hanem azok a bátor küzdők és fáradhatatlan munkások, akiket Krisztus szeretete űz a tevékenységre és a küzdelemre Krisztus ellenségei ellen. Nem katolikus, annál kevésbé integrálkatolikus eljárás az összeesküvő iparkodás, bizonyos neme a fölényességnek, mások vakmerő megítélése és meggyanúsítása. A katolicizmus pozitív erő, amely gyanútlanul, Istenbe vetett bizalommal dolgozik s elsősorban munkájának áldásos eredményeivel akarja a maga igazát bizonyítani. Ex fructibus eorum cognoscetis eo. Nincsen az egyháznak új névre szüksége. Dicsőséges, érdemekben gazdag és a martírok vérében ázott név a katolikus. Igaz kifejezője Krisztus igaz egyházának, az egy, szent, apostoli egyháznak. S igaz kifejezője a krisztusi munkának. Aki a katolikuson felül még más jelzőre szorul, az akarva nem akarva már megkülönbözteti magát az egyháztól.

Óvakodjunk ettől a veszedelmes lépéstől s legyünk valamennyien katolikusok, édes gyermekei az egyháznak, szerető testvérek, telve életerővel és munkakedvvel.

A Szent-István-Társulat LX. közgyűlése.

A Szent-István-Társulat díszterme 60-ik, jubiláris közgyűlése alkalmából oly ünnepi képet nyújtott, amelyről fogalmat alkotni nem lehet: *azt látni kellett!* A nagy terem zsufolásig megtelt; az első sorokban a majdnem teljes számban megjelent nagym. püspöki kar díszes pompában és a katolikus társadalom főurai és vezető emberei, azután hölgyek és urak, egyháziak, világiak minden rend- és rangból, szóval mind olyanok, akiket érdekel a katolikus kultúra ezen hatalmas intézményének, a Szent-István-Társulatnak munkája, beszámolója. Olyanok, akiket az érdeklődés mellet még az együttérzés, az együttműködés köteleességének tudata sarkal a kath. közélet ünnepén megnyilatkozó elismeréssel köteles adóját leróni az önzetlenül, tudatosan, lelkiismeretesen dolgozó Szent-István-Társulatnak.

A közgyűlésen *Csernoch János dr.*, Magyarország hercegprimása és *Mailáth György gróf*, a Szent-István-Társulat elnöke, elnökölték.

A hercegprimás az ülést megnyitó hatalmas beszédekben rámutatott legszentebb köteleységünkre: a katolikus munkára és tevékenységre, erélyesen sürgette a kitartást, mint az egyedüli tényezőt, mely a katolikus ügyet diadalra juttatja. Épen nagy fontosságánál fogva szükségesnek tartottuk, hogy ne legyenek az itt elhangzott szavak négy fal közé szorítva, hanem találjanak visszhangra széles e hazában mindenütt s nyomukon fakadjon a krisztusi

munka gyümölcse. E helyen is felhívjuk tehát a katolikus tanítóság figyelmét a hercegprimásnak lapunk vezetőhelyén közölt beszédére.

Jóleső visszhang volt e buzdító beszédre *Giesswein* Sándor dr., a Társulat tevékenységéről és nagy tudásáról közismert alelnökének beszámolója, amely teljes világosságot vet arra, miként fogja fel és miként teljesíti hivatását a Szent-István-Társulat. Alljon itt nagyszabású, szerető szívvel megírt jelentésének rövidre fogott kvintesszenciája. Ez leginkább fog meggyőzni bennünket arról, mit jelent a Társulat a magyar nemzeti kultúrára nézve. A jelentés bevezetője így szól:

«Tanítsatok minden népet — praedicate Evangelium omni creaturae — ez volt a rendelkezés, mellyel az Üdvözítő tanítványait világgá bocsátotta s ehhez az isteni parancshoz képest az egyház tanításával nemcsak a böleselőkhez és tudósokhoz, hanem a szegényekhez, a tömegekhez, a nép millióihoz fordult. A tudományok ápolása, a szentírás és a klasszikus mesterek tanulmányozása mellett a tudatlanok oktatása, — de catechizandis rudibus, írja egy kiváló egyházatyja könyve fejére — volt az egyház doktorainak főtevékenysége. Így született meg az egyházzal a népirodalom, a nép fölvilágosítására szolgáló irodalmi működés, ami mellett a klasszicitás formái tökélyétől elkábitott renaissance gúnyos mosolygással haladt el.

Kétségkívül a régi kornak is megvolt a maga népirodalma, a mitológia se volt más és a klasszikusok, költők és részben történetírók ebből táplálkoztak, de a kereszténység a néppel való intímabb összeköttetést hozta magával, az irodalom már nemcsak a nép-pszichéből akar táplálkozni, hanem azt meg-nemesíteni, fölemelni iparkodik. Ebben emelkedik ki Dante, Shakespeare és a Grálmonda zeneköltője a régi klasszicitás mesterei fölé. Innen van, hogy míg az utóbbiakat megbámuljuk, de hidegen hagyják, fatumszerű tragikumuk akár a történelem, akár az eposz vagy dráma terén megráz, de azért mintegy lesújt, addig a kereszténység eszméitől bölémelt néplélekből táplálkozó irodalom minden fajtájában az isteni Gondviselés nagy vigasztalásával tölti be és erősíti meg lelkiünket.

A népies irodalom ápolása kezdettől fogva szeme előtt lebegett a Társulat alapítójának és az ő köré sorakozóknak. Hisz a Társulat eredeti neve: *Jo és olesó könyvkiadó-társulat*, maga is azt mutatja, hogy a néphez akar fordulni. Mindjárt kezdetben Zalka János szerkesztésében néplapot adott ki, mely mellé nemskára hasonló irányú német és tót nyelvű lap is csatlakozott. S ha jöttek idők, midőn a tudományos irodalom művelése foglalta le jobban a Társulat erejét, mindig újból és újból halljuk az óhaját előtörni: ápoljuk a népies irodalmat! Hadd utaljak itt Társulatunk történetének egyik nevezetes lapjára. Az 1864. augusztus 2-iki választmányi ülésen Vas Gereben, mint Májor István megbízottja, indítványozza egy külön *népirodalmi osztály* létesítését, mely szorosan vett népiskolai tankönyvek és táblák, ifjúsági és érettebbek számára való könyvek, ész- és szív-művelő népkönyvek és füzetek, néplapok és folyóiratok, képekkel illusztrált ponyvairodalmi művek és végül szentképek szerkesztését és kiadását tűzné magának célul.

Tehát a többi között a ponyva meghódítása legyen a cél s ha e fölött egyesek mosolyognak, én azt hiszem, hogy ezzel nemcsak vallásos, hanem hazafias és a közművelődés szempontjából föltötte szükséges

és áldásos missziót teljesítünk. A ponyvát meg kell hódítanunk, mert a ponyván némi babonás és elavult izlésre valló termék mellett van sok kedves naivság is. Az elavult rémmeséket ép úgy, mint a vad fantáziájukkal erkölcsrontó modern Nick Cartereket, mint a szív- és érzelemvilág növényzetét elfojtó gazt, dudvát és mérges maszlagot ki kell irtanunk, hogy a népies gondolat kedves búzavirágaiból és szirontákjaiból szép csokrot köthessünk».

Ezen az uton halad a Társulat és itt keresi s meg is fogja találni a magyar nép teljes mértékben való boldogítását.

E jelentést csak betetőzte *Erdősi* Károly vezérigazgató igazgatói jeletése. A vezérigazgató személye azonban — épen azért, mert érdemeit még sohasem méltattuk eléggé — valamint az a méreteiben impozáns munkásiker, melyet a Társulat épen az ő fáradságos, szakavatott vezetése révén érhetett el, megérdemli s kötelességünkké teszi, hogy külön cikkben, terjedelmesebben méltassuk a Társulatot és böles, apostollelkű, bámulatos agilitású vezérét.

A tanítóság szempontjából azonban még egy okból ünnepe a Társulat jubiláris közgyűlése. Emlékezzünk még az irodalmi pályázat tavalyi eredményére. Tanító volt, akinek pályamunkája első díjat nyert: *Bodonyi* Nándor baranyasélyei r. k. igazgató-tanító «Marika szerencséje» című művével. Ugyancsak elismerést nyert ugyanakkor egy másik pályamunkája is s a második díjat tanító nyerte el: *K. Törökné* Kovách Hermin.

Ez évi pályázaton is tanító vitte el a pálmát. *Horváth* János, zalalaki r. k. tanító «A nádi farkas» c. elbeszéléssel 400 koronát nyert. A tavalyi pályázaton is elismeréssel tüntették ki «Lápvilágban» c. elbeszélését s ezt a *Katholikus Szemle* folytatólagosan már közlés alá is vette. «A nádi farkas»-ról oly elismerő kritikát mondtak a bírálók, hogy kötelességünknek tudjuk legalább néhány sorát leközzölni. «A zamatos magyarsággal megírt munka irányelbeszélés a leánykereskedés ellen; tendenciája azonban egészen fölolvad írójának izzó képzeletében és meséjének művészi előadásmódjában. Tárnya igen kényes, írónk jó izlésére azonban semmi sem vet élénkebb fényt, mint az, hogy kényes tárgyával kitünően birkózott meg anélkül, hogy ennek leginkább hajmeresztő részleteivel bárkit is megbotránkoztatna. Nincs munkánk, amely népiünket a leánykereskedelem ellen oly hatásosan figyelmeztetné, mint ez az elbeszélés».

Ez a siker, amely kétségtelenül a katolikus tanítóság intellektualitása mellett bizonyít s mindaz az évről-évre megnyilatkozó áldozatkészség és figyelem, melyet a Szent-István-Társulat a kath. tanítóság iránt tanusít, bizonyára emlékeztetéssé teheti a Társulat jubiláris közgyűlését!

Erdősi Károly és a Szent-István-Társulat.

A magyar katolikus tanítóság mindenkor a legnagyobb jötevőjét tisztelhetette a Szent-István-Társulatban, amely újabb időkben meg épen fejedelmi módon, költséget, fáradságot nem kimélve gondoskodik mindarról, ami a tanítóság anyagi és erkölcsi jólétét előmozdíthatja. Ugyanakkor azonban, amikor a tanítóság a hála érzetétől elterelve gondol a Társulatra, nem szabad megfeled-

keznie
módot
kifejt
az a sz
frisser
oltja,
amely
pedig
volna.

Erdő
került
zetők
látott
amely
Éles sz
között
talált,
tehetsé
köriülm
volna r

Ezze
Mindem
állásán
Hogy e
Népnev
való en
a Társu
azt ing
dolog
táplálél
minden
tóság i
és atya

S er
nem h
szerűs
munká
Nem b
Most a
vásva
évekbe
fog, de

Leg
lőny a
vezérig

«Nem
éppen r
szép é
alkalm
Mikor
mikor
amikor
mindm
személy
úgy go
amikor
akkor,
tünk.
riumok
szabás
tények.

Még
sikerek
útjelző
gozott.
át a Sz
az Ors
Mint il
szociáli

keznie arról sem, aki nagy lelkétől indítva, módot talált arra, hogy a Társulat ily irányban kifejttesse áldásos tevékenységét. Hálátlan ember az a szomszagtól elgyötört vándor, aki, midőn a frissen csillogó hegyipatakból merítve szomját oltja, nem gondol az áldás őseredőjére, a forrásra, amely útjába terelte az epedtet italt. Utjába terelte, pedig el is terelhette, vagy más útra terelhette volna.

Erdősi Károly első pillanatban, amikor élére került a Társulatnak, a tanítóságra terelte a vezetők figyelmét s maga is minden ambíciójával látott ahhoz a nagyszerűen végbevitt munkához, amely közel hozta a Társulatot a tanítók szívéhez. Éles szemével fíradhatatlanul kutatta a tanítóság között az értékeket s minden alkalommal, amikor talált, fölkarolta s lehetővé tette, hogy tudását, tehetségét értékesíthesse olyan ember is, aki egyéb körülmények között meddő szőlőtökéje maradt volna nemzeti kultúránknak.

Ezzel azonban még nem mondtunk el mindent. Mindenkinél lehetővé akarta tenni, hogy magát állásának és hivatásának megfelelően kiművelhesse. Hogy ezt elérje, a tanítóság hivatalos lapjának, a *Népnevelőnek* kibővítéséről és a megfelelő nivóra való emeléséről gondoskodott. Keresztülvitte, hogy a Társulat a tanítók részére *Évkönyvet* adjon ki s azt ingyen juttassa kezükhöz. Már maga e két dolog olyan óriási tényező a tanítóság szellemi táplálékkal való méltó ellátásának kérdésében, hogy mindenki tisztában lehet Erdősi Károlynak a tanítóság iránt való szerető szívével, gondoskodásával és atyai jóindulatával.

S erről mindenki meg van győződve, de hogy nem beszéltek még arról, annak minden nagyszerűsége mellett való szerénysége állta útját, mely a munkában találja örömét s nem az elismerésben. Nem beszéltetett s nem is akart beszéltetni magáról. Most azonban, a jubiláris alkalomból, amikor nyilvánvalóvá lett, hogy vezetése révén az utóbbi években hová fejlődött a Társulat, bár neheztelni fog, de meg kell emlékeznünk érdemeiről.

Legelőkelőbb egyházi lapunk: az *Egyházi Közöny* a következőkben emlékszik meg Erdősi Károly vezérigazgatóról:

«Nem a véletlen okozta azt, hogy Erdősi Károlyt éppen ma mutatjuk be olvasóinknak. Életének annyi szép és kiemelkedő mozzanata adott volna erre alkalmat, hogy szinte nehéz volt hallgatni róla. Mikor a Szent-István-Társulat igazgatója lett, mikor a pápai kápláni kiténtetést kapta, vagy amikor a Társulat vezérigazgatójává nevezték ki, mindmegannyi kínáló alkalom volt, hogy Erdősi személyével foglalkozzunk. S még sem tettük, mert úgy gondoltuk, Erdősi nem akkor a legaktuálisabb, amikor munkájának *jutalmáról* lehet szó, hanem akkor, midőn működésének *eredményéről* beszélhetünk. Az elismerés, a kiténtetések csak honoráriumok, melyekről *mások beszélnek*, de Erdősi szabású munkájának eredményei *maguk a beszélő tények*.

Még csak negyven éves s már egy munkában és sikerekben gazdag élet áll mögötte. A sikerek a útjelzői életének. Állandóan itt a fővárosban dolgozott. Előbb fővárosi hitoktató, majd nyolc éven át a Szent Szív Zárda házi lelkésze s egyszersmind az Orsz. Közp. Kath. Legényegyesület elnöke volt. Mint ilyen, igen széles körű tevékenységet fejtett ki szociális téren s emellett még ideje maradt a nagyobb

szabású irodalmi működésre is. Így megírta a Szent Szív-Társaság alapítójának élettörténetét (1900), Karácsonyi Színjátékokat (1901), Szociális vezérkönyvet (1904), Az Igazság felé (1904), Rákócziért, regényes színmű (1906), Boldogország (1906) stb. műveket.

Mikor a Szent-István-Társulat igazgatói állása 1906-ban megüresedett, mindenki örült, amikor a Társulat választása az irodalmilag munkás, szociális és társadalmi téren agilis Erdősi Károlyra esett. Az ő ügyességétől, rátermettségétől a Társulat nagy föllendülését várták. S ezeket a hozzáfűzött reményeket az utóbbi évek eredményei igazolták. Igaz, hogy bámulatos energiával, szünetet nem ismerve dolgozott, de rendkívüli tevékenységének meg is van a gyümölcse: ez az a fejlődés, melyet a Szent-István-Társulat újabban felmutatott. Tagjai nem várt arányokban megsokasodtak, működési tere kiszélesedett.

Erdősi úgyszólván teljesen reorganizálta a Társulat adminisztrációját, könyvkereskedését és nyomdáját. Vezetése alatt új üzletágak fejlődtek ki, melyek sohasem remélt jövedelmi forrásokat nyitottak meg. Szegeden fióküzlet nyílt, megvásárolták a Rózsa Kálmán és Neje-féle könyvkiadó és nyomdavállalatot, a Stephaneum nyomdának pedig új, hatalmas szárnyépületet emeltek, melyekben a legmodernebb gépek búgnak.

Erdősi minden erejét, minden gondolatát a Szent-István-Társulatnak áldozza s szüneteit, szabadságidejét is elsősorban tanulmányokkal tölti el.

Ebben a nagy munkában követésre méltó szeretettel gondoskodott munkatársairól, a Társulat tisztviselőiről is. Kifejlett szociális érzékével embersegesebb alapokra fektette a hivatalos időt s így biztosította magának a Társulat tisztviselőinek lelkes, odaadó munkásságát. A fizetésüket annyira megjavította, hogy ma már nincs a Társulatnak olyan tisztviselője, aki kénytelen volna a mai inséges időkben a szükséggel küzdeni. És azzal, hogy ezen a téren elsősorban a családosi tisztviselőkre volt tekintettel, ismét böles szociális érzékének adta bizonyítékát.

Őszentsége a pápai kápláni kiténtetést juttatta neki, a Szent-István-Társulat igazgatósága pedig kiváló munkásságának elismeréséül az 1912. évi közgyűlésen vezérigazgatói címmel ruházta fel. A mostani jubiláris közgyűlés eredményei, az utóbbi éveknek statisztikailag is igazolható sikerei a lehangosabb bizonyítékai áldásos működésének. S ezekre az eredményekre büszke is lehet Erdősi, mert ezek minden kiténtetésnél s minden szép szónál szebben beszélnek.»

Beszéljenek hát azok az eredmények, amelyekről Erdősi Károly igazgatói jelentésében beszámol, s amelyeknek helyszüke miatt csak a tanítóság szempontjából kiszakított részeit közöljük.

«Társulatunk megbecsülésének, gondozásának mindig kiváló tárgya volt a kath. iskola, a kath. tanítóság. A kath. iskolák szegény tanulóinak ingyentankönyvekkel való ellátása, a kath. iskolák tanítóinak ingyen szakfolyóirattal való megajándékozása a Szent-István-Társulatnak mindenkor legszebb és legszivesebben betöltött hagyományaihoz tartozott, úgy annyira, hogy az ily úton juttatott támogatás évről-évre tetemesen növekszik s a lefolyt évben immár nagyon jelentős összegre rúgott. Társulatunk a kiadóhivatali részvénytársasággal karöltve 48.000 korona értékű iskola- és egyéb

könyvet ajándékozott teljesen ingyen iskoláknak és egyesületeknek: 12,000 koronát meghaladó költséggel ingyen juttatta a tanítóság kezébe az *Ember* Karoly és *Wohlmuth* Ernő szerkesztésében megjelenő, XX. évfolyamába lépett *Népnevelő*-t, melyet évről-évre állandóan fejleszt úgy a nívó emelésében, mint terjedelemben: 6000 koronát áldozott ez évben is a *Tanítók Évkönyvének* kiadására, melynek *Wohlmuth* Ernő szerkesztésében hat éven át már hat kötetet került szintén ingyen minden kath. tanító birtokába. És itt a dolog nagy fontossága okából meg kell emlékezni ama örömdetes tényről, hogy *Csernoch* János dr. hercegprímásunk ő föméltósága az idekötetnek különös súlyt és értéket adott *A katolikus tanító öntudata* címen írt mélyenszántó vezetőcikkével, melyért ő föméltóságának hálás köszönettel adozott az ország kath. tanügyi közvéleménye, mely bölcs irányítást nyert s adozik Társulatunk is, mely a fennkölt főpásztori szöveget közvetíthette.

Kiadóhivatalunk a következő munkákat jelentette meg:

Ismételt kiadásban megjelent 7-féle elemi iskolai hittankönyv 265,000 példányban, 50-féle elemi vegyes tankönyv 826,500 példányban, 6-féle középiskolai hittan 20,400 példányban, 27-féle középiskolai vegyes tankönyv 113,500 példányban. Összesen tehát 90 tankönyv 1,225,400 példányban.

Vegyes kiadványaink között is 18-féle mű ért meg új kiadást 93,000 példányban.

Az érdekesség szempontjából közöljük jelentésének befejező részét is:

«Legyen szabad most végül a 60. jubiláris közgyűlés ünnepélyes hangulata alatt visszatekintnem a múltba és némi összehasonlítást tennem a kezdet nehézségeivel küzdő «Jó és olesó könyvkiadó-társulat» és a mai Szent-István-Társulat között. Az 1853-iki év közgyűlése lebeg szemem előtt, mely év azért is jelentőségteljes, mert ekkor veszi fel társulatunk a Szent-István-Társulat nevet s felelhetetlen alapítója, nehaj Fogarasy Mihály erdélyi püspök elvégezven az ugartörés farszto munkáját, visszavonul a Társulat igazgatásától. Az ő búcsuzó beszéde s az igazgatójelentés alapján volt alkalman az alábbi összehasonlításokat megtenni.

A Társulat tényleges működése első évében 16 részint önálló munkát, részint nyomtatott munkát adott ki 705,500 iv terjedelemben, 1853-ban már 28 munka jelenik meg 1.123,000 iv terjedelemben; 1913-ban pedig új és ismételt kiadványaink száma 210 s azok ivterjedelme 19.079,300, mely összegbe azonban nincsenek beleszámítva terjesztés céljából készült nyomtatványai, valamint a nyomdának idegen rendelők számára készült termékei.

1853-ban a Társulat könyvvállománya 50 kiadványból állott. Jelenlegi forgalomban lévő kiadványaink száma 2013. Kiadványaink akkor és most így oszlottak meg. Népies kiadványaink száma 1021, akkor 8; imakönyv és hitbuzgalmi kiadványaink 249, akkor 21; tudományos és vegyes kiadványaink 175, akkor 9; tankönyveink 363, akkor 11; s ifjúsági irataink 205, akkor 1.

1853-ban — mint föméltóságú Fövedönk kiállításunkkor megnyitó beszédében mondotta — «nem volt e Társulatnak helye, hová fejét lehajtsa», most két hatalmas palotája, rangban az ország harmadik könyvnyomdája és két virágzó könyvkereskedése van. Akkor közgyűléseit is idegen helyen, mások vendégszeretetéséből tartotta meg; most két tanács-

és gyűléstermében mindenkor készséges szívességgel üdvözli a katolikus egyesületeket, söt állandóan vendégszerető hajlékot nyújt két országos jelentőségű egyesületnek: a Katolikus Tanügyi Tanácsnak és a Katolikus Hirlapírók s Írók országos Pázmány-egyesületének. Minden Társulatunkhoz hasonló kultúregyesületnek életképessége azonban azon áll, vagy esik, mily arányban pártfogolják tagjai és mily mértékben fokozza és biztosítja forgalmát az iránta tanusított érdeklődés, mely nemcsak passzív jóindulatban, de az egyesület intencióinak felkarolásában, vagyis nyiltan beszélve, kiadványainak kelendőségében kell, hogy álljon. Ha a tagsági létszámot tekintjük, 853-ban volt már — kezdetnek ez is nagyszerű eredmény — 2,187 tagja, míg jelenleg a Társulatnak 5820 rendes és 17774 pártoló, összesen tehát 23,594 tagja van. Kiadványaink kelendőségéről pedig Társulatunk pénzügyi forgalma nyújt világos képet, melyen legjobban meglátszik az az óriási haladás, mit 60 év alatt Magyarországnak nemcsak kulturális, de gazdasági talajába is vájtunk. 1851-ben, az első működési évben a Társulat összes bevétele 20,457 p. forint volt, 1853-ban ez az összeg már 40,911 p. forintra száll fel, 1913-ban pedig csak készpénzbevételünk 2,645,629 korona 32 fillér volt. 1853-ban a Társulat tisztviselő- és szolgaszemélyzete 5 emberből állott, s azok évi dotációja az írók honorálásával együtt 2,210 p. forintot tett ki. Jelenleg van a Társulatnak 77 tisztviselője, 413 munkása és 29 szolgálja, kiknek évente tiszti, szolgálai és munkásfizetés címén 976,508 korona 61 fillért juttatunk, míg az írók honorálására a lefolyt évben 103,080 korona esett, melyből 204 írónak adhattuk meg irodalmi munkásságáért megérdemelt díját.

Összegezve az eredményeket, teljes egészében ismerjük el az *Alkotmány* szavainak igazságát:

«Megkapráztat a sok változat és felébred bennünk az őszinte és természetes esodálkozás, hogy hát miként is lehet összetartani, egységesen vezetni ezt a hatalmas organizmust.

Önkéntelenül is a szívre és az észre gondolunk. Az észre, amelyben az idegszálak találkoznak és a szívre, amely a vérereknek a lüktető erőt adja. A Társulatnak az esze és a szíve a vezérigazgató személyében összpontosul.

Az évek hosszú során át végzett beható tanulmányok és kísérletek révén a vezetésnek, az irányításnak olyan egységes rendszerét állította fel *Erdösi* Károly vezérigazgató, hogy ő ma már a Társulatnak olyan finom és érzékeny membránja, amely megérez minden rezgést. Azzal az amerikai rendszerrel, amely a magyarországi grafikai vállalatok között a legjobban a Szent-István-Társulatnál érvényesül, *Erdösi* Károly elérte azt, hogy személyzete teljes munkaerejét kifejtve, teljesen összekapcsolódjon az ő akaratával és intencióival, amelyek pedig fanatikus lelkesedéssel, kiváló szaktudással és csüggedést nem ismerő kitartással viszik előre a Társulat ügyét. A Társulatnak anyagi erősségei mellett nagy és hatalmas tökély ez a lelkes ambíció, amelyet élénken jellemez *Erdösi* Károlynak e sorok írója előtt tett kijelentése:

— Azok az újítások — mondotta — amit most látott a mi telepünkön és amennyiben abban nekem is van részem, nyole évi előtanulmány, megfigyelés és kutatás eredménye. De nem ez a siker. Ez csak az alap a jövő sikereihez. Most már itt van a kellő alap, amelyre építeni lehet és én teljes lelekkel ambíció-

nálom munká-

Ez a kát, am a pozic az erőc tholiku

Az ú belga k iskolató latról v az 1893 1884-ik

Az l pitja m töltött város i akiknel havába gyerme megvál adni g büntető sági ge

Van oka vo változt ú. n. r községi osztály helyeké változt

A ta a java muma Ezenki rint né

Az ú szabad és hozz ezek a

A Kí Tong a sága a Jenté riatu s működ elő a h 92 fiú 93 növ tanítóm iskoláb száma 2007 l

A S eredmé nyokra Károly és Tar ból 400 itélt m

nálom ezeknek az arányoknak megfelelő nagy munkát.

Ez a kéz tényleg biztosan irányítja azt a munkát, amelynek méltó elvégzése felelősségteljes abban a pozícióban, ahová katolikus kulturánknak ezt az erődítményét állította a Gondviselés és a katolikus társadalom lelkes készsége.

SZEMLE.

Az új belga iskolatörvény. Ismeretes, hogy a belga kamara második olvasásban elfogadta az új iskolatörvény-t. Voltaképp nem egy törvényjavaslatról van szó, hanem csak egy novelláról, amely az 1895-iki iskolatörvényt kiegészíti. Ez viszont az 1884-iki törvénynek reparálása.

Az 1. §. az iskolalátogatás kötelezettségét állapítja meg. Eszerint minden belga gyermek a betöltött 6. életévtől a betöltött 14. életévig a nyilvános iskolát látogatni köteles. Azokat a szülőket, akiknek iskolaköteles gyermekeik vannak, augusztus havában hivatalosan értesítik, hogy jelentsek be gyermekeiket az iskolahatóságnál. Az apának jog van megválasztani az iskolát vagy esetleg magániskolába adni gyermekét. A bejelentés elmulasztását pénzbüntetéssel büntetik, ismételt esetekben pedig hatósági gondozás alá veszik a gyermeket.

Van a javaslatnak egy szakasza, amely nagy harca volt s amelyet valószínűleg meg fognak még változtatni a szentesítés előtt. Ez a szakasz az új. n. nyelvi szakasz. Ez kimondja, hogy minden községi iskolában az összes tárgyat mindegyik osztályban a gyermek anyanyelvén tanítják. Olyan helyeken, ahol a lakosság többnyelvű, tehetők némi változtatások.

A tanítói személyzet fizetését lényegesen javítja a javaslat. A népiskolai tanérok fizetésének minimuma: férfiaknál 1200 frank, nőknél 1110 frank. Ezenkívül lakbér, mely a községek nagysága szerint négy fokozatú. Ehhez járul még a pótlék is.

Az új javaslat kimondja, hogy az iskolában nem szabad olyan kérdéseket feszegetni, amelyek a tanulók és hozzátartozóik vallási érzületét sérti. Nagyjában ezek a javaslat lényegesebb pontjai.

A Kínai misszióiskolák. Msgr. Hennighaus Chantong apostoli vikáriusa most számolt be a fennhatósága alatt álló missziók múlt évi működéséről. Jelentésében az iskolákról is megemlékezik. A vikáriatus területén egy kis szeminárium s egy nagyobb működik, melyekben 89 papnövendéket készítenek elő a hithirdetői hivatásra. A katecheták iskoláiba 92 fiú és 77 nő jár. Van egy leánynevelőintézet 93 növendékkel, hat kollégium 559 tanulóval, egy tanítónőképző 62 jelölttel. Az öt felsőbb leányiskolába 117 leány jár. Népiskola 109 van, a tanulók száma 1212. A vasárnapi és téli iskolába 3160 fiú, 2007 leány, 1032 árva és 94 felnőtt járt.

IRODALOM. MŰVÉSZET.

A Szent-István-Társulat irodalmi pályázatának eredménye. A múlt év folyamán népies olvasmányokra kítűzött pályázaton, ennek bírálói: Erdősi Károly, a Társulat vezérigazgatója, Prónai Antal és Tarczai György a népies elbeszélésre kítűzött díjből 400 koronát «A nádi farkas» című elbeszélésnek ítelt meg, amelynek jeligeje ez: «Még sok és kényes

megoldatlan problémánk van». 300 koronás jutalmat nyert a «Munkáctól Rodostóig» című történelmi olvasmány. (Jeligeje: Si Deus.)

150 korona jutalmat kap s közlésre ajánlott a «Lelkek váltása» című elbeszélés. (Jelige: Elégtétel.) Végül 150 korona jutalmat nyert a «Veronka» című elbeszélés. (Jelige: Ego sum.)

Dicséretet arattak a következő történelmi olvasmányok: 1. «A nagy harc» (Jelige: Leborulok a nemzet nagysága előtt). 2. «Hunyadi János életéből» (Jelige: Ki áll amott a szirttetőn?) 3. «József nádor élete és kora» (Jelige: Aki fát ültet stb). 4. «A mohácsi vész» (Jelige: Cum Cristo fortis). **Dicséretet nyertek a következő elbeszélések:** 1. «Iráskor a faluból» (Jelige: A népnek a népért). 2. «Az életből az életnek» (Jelige: Embernél a munka stb). 3. «Csodák idejéből» (Jelige: A csodák minden időben stb). 4. «Névtelenek regéje» (Jelige: Dráva mentén). 5. «A munka jelé» (Jelige: Zelus et labor.) 6. «A tűz» (Jelige: Szegény ember dolgát stb). 7. «Fekete nász» (Jelige: Ne bántsd a magyart).

A pályadíjak a Szent-István-Társulat március 19-én tartott közgyűlésén osztották ki. Ugyanakkor a díjazott elbeszélésekével együtt a megdícsért pályamunkák jeligés levelei is felbonttattak. A bírálók jelentését lapunk legközelebbi számában egész terjedelmében közöljük.

A Diszítő Művészet folyóirat midazokat érdekl, akik szeretik a munkát. Okos tanácsaiból meg lehet tanulni a fa, fém, bőr, szövet stb. művészi feldolgozásának módját. Amellett minden száma e lapnak 100 rajzot, 8 színes képet s legalább 20 részletrajzot tartalmaz, amely után bármely gyerek izléses és hasznos munkát állíthat elő. Pénzt takarít meg az, aki ajándékait, lakása diszeit s apró használati tárgyait maga csinálja, amellett még büszke dicsőség jele minden keznyomán készülő munka. Így lehet készülni a boldogságra és a boldogulásra. Mindenhez értő, vállalkozó szellemű, szorgalomra edzett ember az lesz, aki kis korában hozzáfog a munkás élet-programmhoz. Bizalmas vezetője az ifjúsáknak a Diszítő Művészet, előkészít a választékos és értékes foglalkozásokra. Prospektusát megküldi: kiadóhivatal (V., Rudolf-tér 6.) levelezőlap kérésre.

Kérelem. «Karcolatok az Úr szőlőjéből» címen tízenkét humoros elbeszélést rendeztem szűrtő alá. Az elbeszélések közvetlenül a tanítói légkörből vannak merítve és jóízű humor köpenybe göngyölve szemlélteti a sokszor keserű igazságot. A munka körülbelül 5–6 nyomtatott ivre van tervezve, egy koronáért darabonként. Tisztelettel kérem azon kartársaimat és jóakaróimat, kik könyvemre reflektálnak, hogy ezen szándékukat alulírott nál egy levelezőlapra bejelenteni kegyeskedjenek. Korláti, u. p.: Balogfalu (Gömör vm.), hazaias üdvözlettel: Szécsi István, r. kath. néptanító.

Rendszabályok a magyarországi latin és görög szertartású róm. kath. kisdédóvók, népiskolák és gazdasági ismétlőiskolák közigazgatásához. Ára fűzve 4, vászonkötésben 5 korona. **Betűrendes tárgymutató a rendszabályokhoz.** Feltétlenül szükséges. Ára 50 fillér. Megrendelhető a Szent-István-Társulatnál.

Utmutató a községi és hitfelekezeti tanítók járandóságainak megállapításához és az ezzel kapcsolatos eljárásokhoz az 1913. évi fizetési törvény és az idevonatkozó korábbi törvények alapján. Összeállították: Ember Károly és Wohlmuth Ernő. Ára:

2 korona. Az új fizetési törvény intézkedéseinek alkalmazása a különböző esetekre, a törvény megfelelő magyarázata nélkül, igen nehezen végezhető; ezért úgy a hatóságok, valamint az érdekelt tanítók világos útmutatást nyernek eljárásaikhoz e füzetből. Felsőszáznál több példa ismerteti a törvény alkalmazásának helyes módját. Tanítóknak, tanító-nőknek, iskolaigazgatóknak, iskolaszékeknek, iskolai hatóságoknak nélkülözhetetlen. Megrendelhető a Szent-István-Társulat kiadóhivatalában, Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28. szám.

HIREK.

Az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács, valamint az Orsz. Kath. Magyar Iskolaegyesület e héten tartották nagyjelentőségű üléseiket, melyeknek részletes lefolyását lapunk jövő heti számában közöljük.

Nyugdíjas tanítók, mint helyettesek. Az iskola-fenntartók újabban egyre nagyobb számban kértek engedélyt arra, hogy az egyéves önkéntesi szolgálatra bevonult tanítókat a szabályszerű díjazás mellett már nyugalomban lévő tanítók helyettesíthessék. A vallás- és közoktatásügyi miniszter azokra a nehézségekre való tekintettel, melyeket az ilyen állások ideiglenes betöltése okoz, most rendeletileg megengedi, hogy mindazon esetekben, amikor a helyettesítésre más törvényes képesítéssel bíró egyén nem pályázik, a királyi tanfelügyelő jóváhagyása mellett nyugdíjas tanítók is alkalmaz-

hatók, feltéve természetesen, hogy betegség, vagy más akadály fenn nem forog. Tudomásulvétel céljából a püspökök most közlik ezt a rendelkezést a fenhatóságuk alatt álló iskolák vezetőivel.

A „Katholikus kántor“

6-ik száma márc. 15 én jelent meg. Tartalom: Lányi Ernő arcképe és életrajza. Cikkek: A kántorkisasszonyokról. Az elemi énekoktatás. A Gregoriánének. A Sursum Corda II. kötete. — Búcsuztatók dallammal. Melléklet. Buchner: Ave Maria (Egyszólamú könnyű ének org. kísérettel és két magyar Mária-ének. Előfizetés 1/4 évre 2-50 kor. 1/2 évre 5 kor. Eger. Kiadóhivatal. Gimnázium út-3. 439 1-1

Legjobb iskolai daloskönyv a

Kis muzsikus

Szerkeszté:

JOSVAY GÁBOR.

100 gyönyörű magyar dal, iskolai szöveggel, két szólamra hangjegyzve. Jövőhagyva az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács által.

I-II. füzet ára 80-80 fillér.
100 dal kotta nélkül 40 fillér.

Megrendelhetők a Szent-István-Társulatnál (BUDAPEST, VIII., Szentkirályi-u. 28.)

A magyar kath. tanulóifjúság és a hívek egyetemének egysége

ima- és énekkönyve a

Szelki gyöngyök

Szerkeszté JÓSVAY GÁBOR.

Tartalmazza 500 legszebb egyházi énekünket hangjegyzve és az összes szükséges imákat és ájtatosságokat. Az egri főegyházmegyei hat. jóváhagyásával.

Ára erős és díszes vászonkötésben 2 korona.

Iskolai ünnepélyek.

Szerkesztette:
GYÓRFFY J.
igazg. - tanító.

A Szent-István-Társulat kiadásában megjelent ezen gyűjteményes munka részletes programot ad a népiskolákban köteles és szokásos mindennemű iskolai ünnepségre. A 330 lapra terjedő munka

ára kötve 2 korona

Külön füzetekben is megjelentek az egyes ünnepélyekre egybegyűjtött alkalmi költemények és beszédek. Mint időszerűt ajánljuk a tisztelt tanító urak és iskolafenntartók szives figyelmébe a következőket:

1. Az 1848-iki törv. emlékezete (ápr. 11.)

III. füzet; ára 20 fillér.

2. Vallásos ünnepek (husvétii versek.)

VII. füzet; ára 24 fillér.

Megrendelhetők a Szent-István-Társulat kiadóhivatalában (Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28. szám.)

Tömeges rendeléseknél árkedvezményt nyújt a kiadó Szent-István-Társulat ♦♦♦♦

PA

A nmél
tezőne
oktatási
ne

A lapo
Csak

A na
kath. is
dalma k
kás kert
községtő
gelyből
elfoglala
nálni tu
lessége
ismétlé
Nyitraö
A N
lyázat
iskolasz
Róm
100 kor.
laszék N
Pozs
tortanító
670 44 k
□öl ré,
kor. Oss
esperesh

A ha
pályázat
ápr. 15-
aki az ál
kimerítő
gedett s
alább eg
A válas
prépost
Jász
gyakorl
keresek.
szerint.
képesség
Beleznay
A já
mondás
zat hird
tosított
kor. lak
államseg
osztályt
hez cim
plébános

Az t
vezett ö
szabad
200 kor.
ben, me
tott össz
a tanító
tályt vez

PÁLYÁZATI HIRDETÉSEK

A nmélt. püspök kar határozata köte-
lezőnek nyilvánította a katolikus nép-
oktatási intézetek pályázatainak a «Nép-
nevelő»-ben való közzétételét

KIADÓHIVATAL :
Szent-István-Társulat Budapest.
A KIADÓHIVATAL FŐNÖKE :
LOVÁSZY DEZSŐ.

Pályázati hirdetések minden egyes sza-
vának egyszeri közlése 6 fillér. Csakis
azon pályázatok közöltnének, melyek-
nek díja előre lefizetett.

**A lapot kérjük gondosan megőrizni. Pótlásokat számonként 30 fillér ellenében teljesítünk.
Csakis azt a pályázatot közöljük, melyért a pénzt péntek délig megkapjuk.**

Esztergomi érseki megye.

A nagyudvari osztatlan és vegyes I—VI. oszt. róm. kath. iskolához márc. 30-ig pályázat hirdettetik. Javadalma két padlózott szoba, konyha, 2 kamrából álló lakás kerttel. 10 m³ fa 39 kor értékben. 600 kor. a hitközségtől havi előleges részletekben. A többi államsegélyből biztosítva. Az állás a megválasztás után azonnal elfoglalandó. Pályázhatnak nő- és férfitanítók. Az orgonálni tudás előnyös. Tót nyelv ismerete szükséges. Kötelessége a tanköteleseket minden tantárgyra oktatni és ismétlő iskolát is tanítani. Cím: *Sellyey János* pléb. Nyitraörmény u. p. Nagytapolcsány 443 1—1

A Népnevelő 7-ik számában közölt alsórécsényi pályázat márc. 22-ig megújítatik. *Stefanovich János* iskolaszéki elnök 434 1—1

Róm. kath. népiskolához helyettes kerestetik havi 100 kor. fizetéssel, butorozott szobával. Kérvények iskolaszék Negyed (Nyitra m.) küldendők. 433 1—1

Pozsonyvezekény (filiális) róm. kath. államsegélyes kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalom: tanítói 670 44 kor., (részletezve: 6 kat. hold 876 □ öl szántó, 300 □ öl rét, rőzse megváltás, tanítói fizetés) Kántori: 234 88 kor. Összes 905 32 kor. A kérvények ápr. 5-ig *Holéczy Ignác* espereshez címzendők Tallósa, (Pozsony m.) 449 1—2

Egri érseki megye.

A hatvani (Heves m.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettetik. A kellőleg okmányolt kérvények ápr. 15-ig küldendők be az egyházközségi elnök címére aki az állás minden körülményeiről válaszbélyeg ellenében kimerítő tájékoztatást nyújt az érdeklődőknek. A megengedett személyes bemutatkozás és előleges próba legálább egy héttel előbb írásban az elnöknel bejelentendő. A választás f. é. ápr. 20-án történik. *Odray Coelestin* prépost és e. p. p'ebános, hitközségi elnök. 409 2—3

Jászberénybe róm. kath. kántori teendők végzésében gyakorlott, jó hangú, kottából is orgonáló segédkantort keresek. Évi fizetése 1400—1600 kor., munkaképesség szerint. Szoba harmonium használatlalat. Ajánlat képesség és fizetésigény megjelölésével hozzám intézendő. *Beleznay Mór* főkantort. 406 2—2

A jászfényszaru róm. kath. 12 tanerős iskolánál lemondás folytán megüresedett férfi-tanítói állásra pályázat hirdettetik. Javadalma az 1913. évi törvényben biztosított összeg és pedig a községtől törzsfizetés: 100 kor. lakkör, 240 kor., kertilletmény 20 kor. A többi államsegélyből. Kötelessége az iskolaszék által reá bízott osztályt vezetni. Okmányokkal felszerelt s az iskolaszékhez címzett kérvények márc. 28-ig ft. *Hebrony Kálmán* plébános úrhoz küldendők. Az állás azonnal elfoglalandó. 435 1—1

Kalocsai érseki megye.

Az ujfutaki róm. kath. iskolaszék az ujonann szerzett ötödik tanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma: sz. bad lakás az iskolaépületben kerttel, a községtől évi 200 kor. készpénz és 8 m. kemény tűzifa 70 kor. értékben, mely községi hozzájárulás a törvény által biztosított összegig államsegéllyel egészített ki. Kötelessége: a tanítói lakásban lakni, az iskolaszék által kijelölt osztályt vezetni, az ismétlőiskolában a többi tanítókkal fel-

váltva külön díjazás nélkül tanítani, a kántort komoly akadályoztatása esetén ingyen helyettesíteni és az ujvidéki-palánkai róm. kath. tanítóegyesületbe belépni. Az orgonálásban és a német nyelvben való jártasság megkívántatik. A kérvények az ujfutaki róm. kath. iskolaszékhez címezve nagyságos *Kirschbaum Lajos* tb, kanonok, esperes úrhoz Titel-re küldendők ápr. hó 5-éig az állás pedig azonnal elfoglalandó. 445 1—2

Kassai egyházmegye.

A nagyecsebi (Zemplén m. p. Füzesér) róm. kath. iskolaszék pályázatot hirdet kántortanítói állásra. Jövedelem díjlevél szerint. 4 kat. hold 340 □ öl szántóföld hasznélvezete 42 kor. értékben. 17 q rozs 192 korona értékben. Stóla 62 kor., államsegély 692 kor., 2 darab marhára legeltetési jog 12 kor. értékben. faiskola kezelésért 100 kor., tiszteletdíj. Új modern lakás minden szükséges melléképülettel. Pályázati kérvények az iskolaszék címére küldendők. Választás márc. 31-én. Személyes megjelenés szükséges. Az állás azonnal elfoglalandó. 430 2—2

Nyitrai püspöki megye.

Nagydivényi felsőrészi róm. kath. tanítói állásra a 10-ik számban hirdetett pályázat ápr. hó 1-ig meghosszabbítottatik. 440 1—1

Nagyradnai róm. kath. iskolához helyettes kerestetik. Jelentkezni lehet Trencséntölgyesen *Gábryel Sándor* iskolaszéki elnöknel. 447 1—1

Pécsi egyházmegye.

Üresedésben levő monyoródi (Baranya vm.) róm. kath. kántortanítói állásra újólag pályázatot hirdetünk. Jövedelem: 1. A hitközségtől 800 kor. negyedévi előleges részletekben. 2. A hitközségtől 200 kor. személyi pótlék címén. 3. Terményváltás a m. kir. közalapítványi uradalomtól 218 80 kor. 4. A pécsváradi m. kir. közalapítványi kegyúrtól évente 13 64 m³ kemény hasábfá, 10 évi átlag értékben 81 84 kor. A fajrandóság évenként ápr. hó végén esedékes; a fát az erdőben a pol. község vágatja és hordja onnan be. Az iskolát a község fűteti a szükséghez képest. 5. A tanítói földek megmunkáltatása természetben leszolgálva, 10 évi átlag érték szerint 50 kor. 6. Az iskolafenntartó hitközségtől, 3 szoba, 2 konyha, 1 éléskamra, pince, padlásból álló természetbeni lakás, hozzátartozó istálló, pajta stb. melléképületekkel, értéke 120 kor. 7. Az iskolafenntartó hitközségtől 40 □ öl konyhakert, melynek évi értéke 8 kor. 8. Az iskolafenntartó hitközségtől 693 □ öl szántóföld, melynek évi jövedelme 6 94 kor., továbbá 679 □ öl rét, melynek évi jövedelme 25 kor., 595 □ öl szőlő, (jelenleg föld) évi jövedelme 7 80 kor., 75 □ öl legelő, évi jövedelme 0 08 kor. Az összes terményeket a pol. község hordja be. 9. Stóla átlagos évi jövedelme 16 kor. Mindezek felvéve az 1893. évi javadalmazási jegyzőkönyv alapján. 10. Jár a tanítónak négy fuvar Pécsre, vagy Mohácsra, s a szükséges malomfuvarok a róm. kath. hitközségtől. Összes kántortanítói fizetés 1334 46 kor. Ebből tisztán tanítói 565 24 kor., s tisztán kántori 739 22 kor. Személyi pótlék 200 kor., ezzel a fizetés 1534 46 kor. Megválasztott ha a földet művelni nem akarná, az iskolaszék hajlandó megegyezés szerint pénzben megváltani. Kötelessége a kántortanítói kötel-

mek teljesítése. Köteles a «Pécsygyhm. róm. kath. Tanítóegyesületbe» tagul belépni. Személyes megjelenés és próbaének. Tannyelv magyar templomi ének német-horvát. Pályázati határidő *ápr. 10.* Kérvények a máriaké-méndi plébániahivatalhoz küldendők. Pályázhatnak okl. férfiak és nők. *Róm. kath. iskolaszék.* 437 1—1

Szepesi püspöki megye.

Kriva községben (Árva m. vasút mentén) megüresedett kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Az állás azonnal elfoglalandó. Törvényes fizetés. Tót nyelv tudása szükséges. *Plébániahivatal.* 442 1—1

Alsólippicai (Árva m.) róm. kath. népiskolánál I-ső, III-ik és IV-ik tanítói állomásra *ápr. 10-ig* pályázat hirdettek. Törvényes fizetés. Tót nyelv ismerete szükséges. *Iskolaszék.* 436 1—1

Polyánfalui (u. p. Szepesváralja) róm. kath. kántortanítói állásra *ápr. 5-re* pályázat hirdettek. Javadalma államségielyel 1200 kor. Tót nyelv tudása és személyes megjelenés megkívánatik. *Iskolaszék.* 446 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

A radalfalvai (Vas m.) róm. kath. II. tanítói állásra pályázat hirdettek. Jövedelme: természetbeni lakás, a hitközségtől 700 kor. és fapénz címén 30 kor., a többi az 1913. évi XVI. t. c. szerinti államségiely. Pályázhatnak férfi és nőtanítók. A német nyelv tudása megkívánatik. Kötelessége díjlevél szerint. Ha férfitanító választatik a kántortól szükség esetén helyettesíteni tartozik. Azon esetben, ha ezen állásra a helyb. III. tanító választatik még, úgy a III. tanító állásra is ezen időben nyílik pályázat, melynek jövedelme: természetbeni lakás, a hitközségtől 100 kor., a többi az 1913. évi XVI. t. c. szerinti államségiely. Kötelességek díjlevél szerint. Választás *ápr. 6-án* d. e. Allás azonnal elfoglalandó. Róm. kath. iskolaszéki elnök. Nénethidegkut. 441 1—1

A Népnevelő 10. számában hirdetett **szöcsei** osztálytanítói állás pályázatát *márc. 26-ig* meghosszabbítjuk. Pályázhatnak férfi és nőtanítók. Személyes megjelenés előnyös. *Iskolaszék.* 448 1—1

A pusztamagyarádi róm. kath. iskolánál lemondás folytán megüresedett II. tanítói állásra pályázat *március 28-ára.* Javadalma 1913. évi törvényben biztosított fizetés, egy butorozott szoba. Pályázhatnak nőtanítók és hajadon nőtanítók. Kötelessége egyik kijelölt tanteremben és ismétlőiskolában a püspöki tanterv szerint tanítani, gyermekeket templomba kísérni, reájok felügyelni ha férfi, kántoriakban díjtalanul segédkezni, ha nő, kézimunkát tanítani, ha kántorizál előny. Az állás azonnal elfoglalandó. Felszerelt kérvények plébánia Pusztamagyarád (Zala m.) küldendők. 452 1—1

Váci egyházmegye.

Egy jó hangú nőtanítót keresek. Évi fizetése: 1100 kor., lakás, fűtés, világítás és reggeli. Allás azonnal elfoglalandó. *Medgyessy Géza,* kántor. 444 1—2

Legénd nógrádmegyei filiális községbe róm. kath. kántortanító kerestetik. Fizetése: törvényszerinti kezdő 1200 kor., mely összeg egy rész természetben jár a hitközségtől, más részt államségielyből áll. Az állás azonnal elfoglalandó. A pályázat *márc. 30-ig* az alsósápi plébániahivatalhoz küldendő. Díjlevél kötelező. 438 1—1

A vecsési róm. kath. iskolánál 2 hónapra, esetleg továbbra is helyettes tanítót keresek. Havi fizetés 80 kor. Pályázati határidő *márc. 28.* 451 1—1

Veszprémi egyházmegye.

A dégi (Veszprém m.) róm. kath. iskolánál osztálytanítói állásra *márc. 26-ra* pályázat hirdettek. Javadalma: hitközségtől 800 kor., a többi államségiely, kert-

illetmény 2 kor., 2 szobás lakás. A kérvények iskolaszékre címezve küldendők. *Ballegyh András* pléb. 416 2—2

A **gyulakeszi** (Zala m.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Fizetése új lakáson kívül, amelyben 2 szoba, konyha, kamra és pince foglaltatik, 2 m. hold szántóföld, 1 1/2 m. hold rét 400 öl házikert és legettetési jog 130 koronával értékelve a díjlevélben. 120 pár után 1/2 p. mérő rozs, 5 öl II. oszt. tűzifa, 10 q széna és szolgálmányok összértékben 450 kor. — Községi pénztárból 200 kor. Bor-kolekta, tandíjváltás, lélekpenz, stolaris jövedelem és kegyüri-alap kamat, összesen 174 kor. Továbbá az 1913. évi XVI. t. c. rendelkezése szerint 255 kor államségiely. Kötelességei díjlevél szerint. Kérvények plébániahivatal Gyulakeszi (Zala m.) címezve *ápr. 1-ig* küldendők, mert a választás *ápr. 2-án* d. e. 10 órakor lesz. Személyes megjelenés szükséges. Utiköltség nem díjazatik. Az állás azonnal elfoglalandó. 450 1—2

Okl. róm. kath. helyettest keresünk **perdöci** iskolához pósta Somogyberzence. Fizetés megegyezés szerint. *Jankovichné, Csót.* (Veszprém m.) 453 1—1

Mária énekeink legszebb gyöngyei, 100 szebbnél szebb ének díszes orgonakisérettel, 2 részben. Egy-egy rész 3 kor. együtt a kettő 5 kor. 48 csinos és dallamos orgonadarab 2-40 kor.

385—5

Zámbó Károly kántor, Szeged.

Különlegesség a kávék között a Kathreiner - féle Kneipp malátakávé.

A Kathreiner a legjobb minőségű malátából készült, minőlfogva feltűnő táperővel bír és emellett teljesen ártalmatlan. A világhírű Kathreiner-féle eljárás a Kathreinernek a babkávétól és zamattól kölcsonzi.

A valódi Kathreiner Kneipp plébános arcképével ellátott eredeti zárt csomagokban mindenütt kapható.

Berson

Summisarok a legjobb